

Besluit NBA-bestuur t.a.v. het project ‘Transparantie en Geheimhouding’ (bestuursvergadering 7 mei 2024)

Nadat er al enige tijd discussie was over de verhouding tussen geheimhouding en transparantie werd deze vraag eind 2021 extra pregnant naar aanleiding van de discussie over Standaard 700, die er uiteindelijk toe heeft geleid dat accountants in de verklaring toelichten welke werkzaamheden zij op het gebied van fraude hebben verricht. Standaard 700 staat ook al toe om belangrijke waarnemingen in de verklaring op te nemen; een verplichting hiertoe bestaat echter niet. De NBA heeft eerder uitgesproken dat de accountant ook eventuele bevindingen zou gaan melden, maar dit is aangehouden tot het moment van evaluatie van Standaard 700. Een evaluatie van Standaard 700 vindt thans plaats, maar begin 2022 werd al wel besloten tot de start van een project dat *“de mogelijkheden tot een meer open communicatie door het accountantsberoep verkent en bespreekbaar maakt”* met als doel om *“de (on)mogelijkheden van de geheimhouding te verkennen en in het bijzonder tot een werkbare oplossing te komen die tegemoet komt aan de maatschappelijke behoefte aan meer transparantie en tegelijkertijd recht doet aan gerechtvaardigde eisen met betrekking tot geheimhouding, zoals deze voortvloeien uit privacy, de rechtspositie van de gecontroleerde entiteiten en die van accountants”*.

Hiertoe is medio 2022 een projectgroep ‘Transparantie en Geheimhouding’ samengesteld onder voorzitterschap van advocaat Hendrik Jan Biemond. De projectgroep publiceerde in november 2023 de discussienotitie ‘Geheimhouding Ontrafeld’. De discussienotitie is opengesteld voor consultatie waarop de NBA vijftien reacties ontving en verscheen er een column van een advocatenkantoor. Eind januari 2024 organiseerde de NBA een drukbezochte rondetafelbijeenkomst om met betrokken partijen te spreken over de discussienotitie en de daarin opgenomen stellingen.

De minister van Financiën en de Kwartiermakers Toekomst Accountancy hebben aangegeven dat zij ten aanzien van het onderwerp geheimhouding teleurgesteld zijn over de doorlooptijd van het project en het voorlopige karakter van de uitkomsten en dat zij van de NBA verwachten dat zij stelling neemt in de discussie en meer ruimte biedt voor transparantie. Het NBA-bestuur heeft begrip voor die teleurstelling en heeft op 2 april een tweeledig besluit genomen over de afronding van dit project. Ten eerste is er een besluit genomen over de conclusie van dit project en ten tweede wordt op basis van dit besluit aan het College voor Beroepsreglementering (CB) gevraagd te beoordelen in hoeverre de beroepsreglementering en uitleg daarvan nog nader kan of moet worden verduidelijkt.

De conclusie van het NBA-bestuur luidt als volgt:

“De plicht tot het publiceren van een volledige en juiste jaarrekening en overeenkomstig bestuursverslag ligt bij de gecontroleerde organisatie. De organisatie rapporteert, de accountant controleert. Een goedkeurende verklaring van de accountant staat er voor dat de jaarrekening en het bestuursverslag een ‘getrouw beeld’ geven. Echter, als de accountant vanuit de vereiste professioneel kritische instelling constateert dat er door de gecontroleerde organisatie onvolledige of onjuiste informatie wordt gerapporteerd die (kwantitatief, dan wel kwalitatief) materieel van aard is en dus het ‘getrouw beeld’ raakt, dan heeft de accountant ten behoeve van het ‘maatschappelijk verkeer’ de verantwoordelijkheid om aan die constatering c.q. bevinding (nader te bepalen hoe en wat) opvolging te geven. Dat betekent niet automatisch dat de accountant zelf de ontbrekende of juiste informatie openbaart. Eerst beweegt de accountant de organisatie ertoe om zelf transparant te zijn: in eerste instantie door via het bestuur van de organisatie, eventueel via (auditcommissie van) de raad van commissarissen of raad van toezicht de relevante informatie op te laten nemen in de jaarrekening of het bestuursverslag. Mocht de organisatie dat weigeren, maar de accountant blijft van mening dat het getrouw beeld wordt geraakt, dan onthoudt de accountant zich (vooralsnog) van het verstrekken van een goedkeurende verklaring en zet de accountant ‘in het publiek belang’ gepaste vervolgstappen om (tenzij bevoegde partijen in de justitiële keten dat verbieden) het ‘maatschappelijk verkeer’ te informeren. Afhankelijk van de situatie kan dat

onder andere zijn; uitstel van de afgifte van een verklaring, een verklaring met beperking(en) c.q. bevindingen, oordeelonthouding, een afkeurende verklaring of, in zeer uitzonderlijke gevallen, beëindiging van de opdracht. De conclusie is dat de bestaande wet- en regelgeving hiertoe niet alleen voldoende ruimte biedt, maar de accountant hiertoe 'in het publiek belang' zelfs verplicht ter waarborging dat de jaarrekening en het bestuursverslag een 'getrouw beeld' geven van de gecontroleerde organisatie."

Het bestuur constateert ook dat accountants, op verzoek van aandeelhouders en met instemming van het bestuur al in bijzondere aandeelhoudersvergaderingen of in de aandeelhoudersvergaderingen bij andere typen ondernemingen dan NV's kan optreden. Het NBA-bestuur juicht het toe als accountants desgevraagd dergelijke toelichtingen geven, maar acht het vooralsnog niet nodig om daarvoor de regelgeving aan te passen.

Tenslotte is er nog het vraagstuk van de rol van de accountant in de aanloop naar de aandeelhoudersvergadering (AvA). Er is een behoefte van aandeelhouders om voorafgaand aan de AvA de mogelijkheid te hebben om de accountant te vragen om een toelichting op de verklaring. Ter vergelijking, dergelijke 'toelichtende' gesprekken (na publicatie van de agenda en stukken voor de AvA) vinden regelmatig plaats tussen aandeelhouders en het bestuur van de organisatie, maar daarin mag door de organisatie absoluut geen additionele informatie worden gedeeld die mogelijk materieel is. In dat geval bestaat immers het risico van handelen met voorkennis. Alhoewel de behoefte van aandeelhouders begrijpelijk is, meent het NBA bestuur dat, ter voorkoming van dit risico, de accountant in beginsel niet op een dergelijk verzoek tot toelichting op de verklaring in zou moeten gaan. Wel ziet het bestuur de eventuele mogelijkheid dat de onderneming vragen van beleggers over de verklaring schriftelijk doorgeleid aan de accountant die deze schriftelijk aan de onderneming beantwoordt en de onderneming deze openbaar publiceert. De accountant dient overigens wel te acteren als de onderneming tussen de publicatie van de jaarrekening en de AvA publiekelijk misleidende informatie verschaft.

Het bestuur vraagt het CB bovenstaande overwegingen mee te nemen in de lopende evaluatie van Standaard 700. Ook vraagt het bestuur aan het CB te overwegen of de bestaande beroepsreglementering, met name de toelichtingen daarop, verder verduidelijkt kunnen worden. Hierbij kan ook gedacht worden aan de Toelichting op de VGBA en/of Handreikingen.

